

Jaciment paleontològic de Sant Quirze de Muntanyola

Muntanyola

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Muntanyola
Emplaçament: Entorn Església St. Quirze de Muntanyola. Trencant a N-141C.
08505. Muntanyola.

Coordenades:

Latitud: 41.87834
Longitud: 2.17754
UTM Est (X): 431756
UTM Nord (Y): 4636596

Classificació

Número de fitxa: 08129-33
Àmbit: Patrimoni natural
Tipologia: Jaciment paleontològic
Estil / època: Paleògen
Estat de conservació: Dolent
Notes de conservació: Molt malmés
Protecció: Inexistent
Número inventari: CCAA 11812
Generalitat:
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: Bisbat de Vic. Pl. de la Catedral n.1. 08500. Vic.
Autor de la fitxa: Anna M. Gómez Bach
Data de registre de la fitxa: dj., 12/10/2006 - 02:00

Descripció

El bloc recuperat amb les restes del paleotèrid te unes mides de 60x55x30 centímetres. Aquest fòssil pertany a la classe dels cèrvids i es tracta d'una peça de dimensions mitjanes

respecte altres exemplars de la seva espècie amb unes mesures aproximades de 30 cm de llargada per uns 15 cm d'amplada. El material identificat correspon a dues mandíbules, la branca esquerra conserva el caní, els tres premolars i dos molars; la dreta conserva els tres premolars i el primer molar. Dels maxil·lars es conserven un fragment de maxil·lar esquerre amb les dents premolar 3, premolar 4 i molar 1 més les arrels del premolar 2. De la banda dreta s'ha recuperat un premolar 3 aïllat i un fragment de maxil·lar amb els molars 2 i 3. Així mateix s'observen diversos elements pertanyents al crani, però que es troben molt malmesos sent impossible una determinació anatòmica concreta. Les mesures realitzades en les dents mandibulars i maxil·lars, així com la morfologia general de les dents ens permeten realitzar una adscripció provisional del material a l'espècie *Palaeotherium magnum*.

Història

Al novembre de l'any 1996, es va realitzar la intervenció paleontològica consistent en la recollida de restes identificades en uns enderrocs propers a l'església de Sant Quirze i Santa Julita de Muntanyola. La actuació es va realitzar al mateix any i la restauració va ser completada al 1998. L'avís de l'existència de les restes del vertebrat varen ser donades pel secretari de l'Ajuntament de Muntanyola, al observar entre els enderrocs deixats per unes obres, restes que podrien correspondre a elements cranials de un vertebrat. El abocador de runes improvisat es troba al costat de la carretera que porta al nucli de Muntanyola, es per això que no es va poder esbrinar el lloc d'origen de les restes. L'actuació va consistir en la càrrega del bloc de margues amb els fòssils en el vehicle del Institut de Paleontologia i una observació de la resta de blocs dipositats en el abocador improvisat. El material va ser restaurat pel mateix equip de l'Institut de Paleontologia M. Crusafont de Sabadell a mans d'Àngel Galobart. Dipòsit del material: Institut de Paleontologia de Sabadell. Tot i que no es pot saber exactament la cronologia de les restes si que es va realitzar una aproximació al context geològic del paleotèrid, degut al fet de que per la sedimentologia del bloc es dedueix una procedència propera al lloc de trobada. Muntanyola es troba just en el trànsit entre el Eocè superior i l'Oligocè inferior, tenint molt a prop la localitat amb microfòssils de Sant Cugat de Gabadons, que encara es troba en el Eocè superior. Tant el jaciment de Sant Cugat de Gabadons com el de Muntanyola es troben en l'anomenada Conca de Moià. Aquesta conca esta datada en el Latorfià superior que correspon a una edat de Priabonià (mes/menys 35 milions d'anys). A nivell bioestratigràfic la MP 19. El llistat faunístic d'aquesta localitat és el següent (Checa i Casanovas, 1990): Marsupials (*Peratherium* sp.), Primats (*Pseudoloris* reguanti, *Necrolemur* sp., *Microchoerus ornatus*), Rosegadors (*Pairomys* crusafonti, *Theridomys golpei*, *Pseudoltinomys cuvier*, *Elfomys* cfr. *Nanus*, *Gliravus* sp.), Artiodàctils (*Moiachoerus simpsoni*, *Dichodon* cfr., *Dichodon cervium*, *Xiphodon gracile*). És destacable en la aquesta llista l'absència de Perissodàctils en la conca de Moià, de forma que el present fòssil correspon a un nou taxó per aquesta conca de l'Eocè superior. El perissodàctils formaren una variada fauna durant el paleogen, sent el grup dominant, al menys en quant a espècies fòssils recuperades. Durant el paleocè es comptabilitzen 17 famílies, en tant que actualment només en resten quatre (èquids, tapires, rinoceronts i hidràcids) amb un total de 27 espècies. Clàssicament els perissodàctils formen dos superfamílies exclusivament fòssils: el Paleohípids (*Equioidea*) i els tapiroides (*Ceratomorpha*), grup en el que queden inclosos els tapírids i els rinoceròtids. Algun autor reuneix totes les formes europees de Paleohípids en una mateixa família que es la *Paleotheridae*, tot i que la discussió de les relacions filogenètiques d'aquest grup continua actualment. Durant l'eocè superior (zones MP 17-20) del gènere *Palaeotherium* queden les següents espècies: *P. magnum*, *P. medium* (ques subsisteix fins i tot

fins la MP 21, després de la denominada Grand Coupure), *P. curtum*, *P. crassum* (que només es troba en les zones MP 18 i MP 19) i *P. crusafonti* que només s'ha trobat al jaciment de Roc de Santa.

Bibliografia

CHECA L.; CASANOVAS M^aL. (1990): El Eoceno español: los yacimientos y sus faunas. *Paleontologia i Evolució*. 23 (1989-1990), 17-39 . CHECA L. (1995): Los perisodáctilos (Ungulata, Mammalia) del Eoceno catalán. Tesis Doctoral. Departamento de Biología Animal, Facultad de Biología, Universidad Central de Barcelona. Tomol. 383 pp. CHECA L. (1997): Los perisodáctilos (Ungulata, Mammalia) del Eoceno catalán. *Paleontologia i Evolució*. 30-31, 149-234. GALOBART, A. (1999). Memòria de la recuperació d'un bloc de margues amb les restes d'un Paleotèrid a Muntanyola (Osona). Servei d'Arqueologia. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Inèdit. MOLERA, S. (2000). Sant Quirze. Inventari Patrimoni Arqueològic. Departament de Cultura. Generalitat de Catalunya. Inèdit. REMY, J.A. (1967): Les paleotheridae (Perissodactyla) de la faune de Mammiferes de Fons 1 (Eocene superieur). *Palaeovertebrata*, vol 1, fasc 1, 1-46.

